نام و نام خانوادگی:	باسمه تعالی وزارت آموزش و پرورش اداره کل آموزش و پرورش استان خراسان جنوبی مدیریت آموزش وپرورش شهرستان بیرجند دبیرستان عصمتیه	نام درس: فارسی۳	محل مهر آموزشگاه
نام پدر:		تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۱۰/۱۸	
پایه : دوازدهم / شعبه کلاس:		تعداد صفحه:۲	تعداد سوال:۲۳
شماره صندلی: / رشته :تجربی - ریاضی		زمان شروع: صبح	وقت: ۸۵ دقیقه

ضمن خیرمقدم به دانش آموزان وداوطلبان عزیز،سؤالات زیررا به دقّت بخوانید و با توکّل به خدا وآرامش خاطر پاسخ دهید.

نمره	با عدد		نام و نام خانوادگی مصحح:	امضا:	نمره تجدید	با عدد	امضا:
برگه	با حروف				نظر	با حروف	

	الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)	
۱	**معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.** الف) پردهٔ ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد. ب) گفت: از بهر غرامت، جامه‌ات بیرون کنم. ج) مسلک مرغ گرفتار قفس همچو من است. د) همّت اگر سلسله‌جنبان شود. مور تواند که سلیمان شود	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵
۲	**با توجه به معنی عبارت، واژهٔ مناسب را انتخاب کنید.** الف) پشت سر نیروهای ما، دشمن با استقرار ..... های زیادی قلّه را در دست داشت. (سلاح- صلاح) ب) هر کسی از ظنّ خود شد یار من/ از درون من نجُست ..... من (اصرار- اسرار)	۰/۲۵ ۰/۲۵
۳	**در هر عبارت یک غلط املایی وجود دارد آن را بیابید و شکل صحیح آن را بنویسید.** الف) صبح هنگام چریق آفتاب کنار قنات حسنی در شهر سیرجان اتراق کردیم. ..... ب) سیصد تومان تهیّه کردم که مخارج غریب شش ماه من بود. ..... ج) آن باغ پر از گل‌های رنگین در صموم سرد این عقل بی‌درد پژمرد.	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵
۴	**نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید.** در دفترِ زمانه فتد نامش از قلم هر ملتی که مردم صاحب‌قلم نداشت	۰/۵
۵	**با توجه به عبارت زیر به سؤالات پاسخ دهید.** **« آن شب، خود را بر بام خانه گذاشته بودم و به نظارهٔ آسمان رفته بودم. گرم تماشا و غرق آسمان کویر که بر آن، مرغانِ الماس پر، ستارگان خاموش، تک تک از غیب سر می‌زدند. »** الف) در متن یک ترکیب اضافی و یک ترکیب وصفی بیابید و بنویسید. ب) مضاف‌الیهِ مضاف‌الیه کدام واژه است؟ ج) کدام واژه در نقش بدل به کار رفته است؟ د) در متن یک فعل ماضی بعید بیابید.	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵
۶	**در مصراع دوم بیت زیر چه بخشی حذف شده است؟ کلمهٔ حذف شده را بنویسید و نوع حذف (لفظی یا معنایی) را تعیین کنید.** کَرَم بین و لطفِ خداوندگار گنه، بنده کرده‌ست و او شرمسار	۰/۵
۷	**درست یا نادرست بودن عبارت‌های زیر را تعیین کنید.** الف) در جملهٔ «برخی عاشق را دیوانه می‌پندارند.» "می‌پندارند" فعل اسنادی است. ..... ب) در مصراع «صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب» واو عطف وجود دارد. ..... ج) بیت «روزها گر رفت گو رو باک نیست تو بمان ای آن که جز تو پاک نیست» ۷ جمله دارد. ..... د) در مصراع « غنچهٔ خاموش، بلبل را به گفتار آورد» "غنچه" نهاد است.	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵
	ب) قلمرو ادبی (۵ نمره)	
۸	**مفهوم نمادین واژه‌های مشخص شده را بنویسید.** الف) بشنو این نیِ چون شکایت می‌کند از جدایی‌ها حکایت می‌کند ..... ب) ای مرغ سحر! عشق ز پروانه بیاموز کآن سوخته را جان شد و آواز نیامد	۰/۲۵ ۰/۲۵
۹	**در هر یک از موارد زیر چه آرایهٔ شاخصی وجود دارد؟ آرایهٔ صحیح را انتخاب کنید.** الف) زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر / بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست (تشبیه- حسن تعلیل) ب) بازآ که در هوایت خاموشی جنونم / فریادها برانگیخت از سنگ کوهساران (تشبیه / تشخیص)	۰/۵ ۰/۵
۱۰	**در عبارت «به عشق نتوان رسیدن تا از معرفت و محبّت نردبان نسازی.» "مشبهٌ به" کدام واژه است؟**	۰/۵

www-kanoon.ir

۱۱	**دو واژهٔ مشخص‌شده را دارای آرایهٔ تکرار می‌دانید یا جناس همسان (تام)؟ چرا؟** آتش است این بانگ نای و نیست باد هر که این آتش ندارد نیست باد	۰/۵
۱۲	**درست یا نادرست بودن عبارات زیر را تعیین کنید. (ص/غ)** الف) غزل اجتماعی در عصر مشروطه رواج یافت. ب) کتاب کویر از نوشته‌های علی شریعتی است.	۰/۵
۱۳	**کدام یک از بیت‌های زیر دارای "اسلوب معادله" است؟ توضیح دهید.** الف) دردناک است که در دام شغال افتد شیر/ یا که محتاج فرومایه شود مرد کریم ب) آتش عشق است کاندر می فتاد/ جوشش عشق است کاندر نی فتاد	۰/۵
۱۴	**"فی حقیقه العشق" اثر کیست؟**	۰/۵
۱۵	**ابیات زیر را با توجه به اشعار حفظی کتاب فارسی کامل نمایید.** الف) ..... کاین گونه فرصت از کف دادند بی‌شماران ب) در مکتب حقایق پیش ادیب عشق	۰/۵ ۰/۵
	ج) قلمرو فکری (۸ نمره)	
۱۶	**ابیات و عبارات زیر را به فارسی روان برگردانید. اگر در بخشی کنایه وجود دارد باید مفهوم کنایه را نیز بنویسید.** الف) اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع، کلاه شکوفه بر سر نهاده. ب) در عشق قدم نهادن کسی را مسلّم شود که با خود نباشد. ج) در دفتر زمانه فتد نامش از قلم د) تا چشم بشر نبیندت روی/ بنهفته به ابر، چهر دلبند هـ) سینه خواهم شرحه‌شرحه از فِراق/ تا بگویم شرح درد اشتیاق و) عشق به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده، روی ننماید. ی) گفت در سر عقل باید بی‌کلاهی عار نیست.	۱ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۵
۱۷	**کدام گزینه به مفهوم "تعزّ من تشاء و تذلّ من تشاء" اشاره دارد؟** الف) نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم نگنجی/ نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی ب) همه غیبی تو بدانی همه عیبی تو بپوشی / همه بیشی تو بکاهی همه کمّی تو فزایی	۰/۲۵
۱۸	**با توجه به عبارت «یکی از صاحب‌دلان، سر به جیب مراقبت فرو برده بود و در بحر مکاشفت مستغرق شده. آن گه که از این معاملت بازآمد، یکی از یاران به طریق انبساط گفت: از این بوستان که بودی ما را چه تحفه، کرامت کردی؟» به سؤالات پاسخ دهید.** الف) "سر به جیب مراقبت فروبردن" کنایه از چیست؟ ب) "معاملت" به چه معنایی به کار رفته است؟ ج) منظور از " این بوستان" چیست؟	۰/۵ ۰/۵ ۰/۵
۱۹	**مفهوم کلّی بیت زیر چیست؟** صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب / تا شد تهی از خویش و نی‌اش نام نهادند	۰/۵
۲۰	**با توجه به بیت «جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن / بدَر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است» شاعر چه جامه‌ای را بی‌ارزشتراز کفن دانسته است؟**	۰/۵
۲۱	**منظور از "سیم" و "آهن" در بیت «از سیم به سر یکی کُله‌خود / زآهن به میان یکی کمربند» چیست؟**	۰/۵
۲۲	**با توجه به بیت «هر که جز ماهی ز آبش سیر شد/ هر که بی‌روزی است روزش دیر شد» پاسخ دهید.** الف) ماهی نماد چه کسانی است؟ ب) "روزش دیر شد" کنایه از چیست؟	۰/۵
۲۳	**در عبارت «متوجه شدم قدرت قلم این نویسنده تا چه حد بوده است.» معنای مجازی واژهٔ "قلم" چیست؟**	۰/۲۵

«موفق باشید»